

Sånga kyrka

Antikvarisk medverkan vid nybyggnad av orgelläktare, Sånga ka, Sånga socken, Ekerö kommun, Uppland

Cecilia Pantzar
Rapport 2010:45

Sånga kyrka

Antikvarisk kontroll vid nybyggnad av orgelläktare, Sånga kyrka, Sånga socken, Ekerö kommun, Uppland

Cecilia Pantzar
Rapport 2010:45

Rapporten finns i PDF-format på adressen
www.stockholmslansmuseum.se

Sickla Industriväg 5B, 131 54 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Webb: stockholmslansmuseum.se

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Bild framsida: Vy över kyrkorummets västra del med nybyggd läktare och
nygammal orgel. Lp20100562

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Nacka 2010

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	7
Administrativa uppgifter	7
Bakgrund	8
Utförda åtgärder	10
Avvikelse från arbetshandlingar	21
Iakttagelser under restaureringen	21
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	25
Övriga handlingar med relevans för ärendet	26

Sammanfattning av utförda åtgärder

Kyrkans orgel från 1964 byttes ut mot en äldre orgel, som hämtades från Skå kyrka. För att skapa förutsättningar för en bättre placering av orgeln byggdes en läktare i långhusets västra del. Läktarbyggnationen resulterade även i partiell golvomläggning, ny dragnig av el, målning av enfärgade väggytor, rengöring och retuschering av murpartier med kalkmåleri samt återinförande av en bänkrad i norr. Läktarens tillkomst föranledde omflyttning av ett epitafium som räknas till en av landets äldsta landskapsmålningar. Parallellt utfördes konservering av korets två begravningsvapen. I samband med att dessa var nere gjordes en omflyttning för att möjliggöra en ny placering av epitafiet. Två tavlor som tidigare stod i nischen ovan läktaren fick ny placering i Skå kyrka.

Administrativa uppgifter

Objekt:	Sånga kyrka
Socken:	Sånga
Kommun:	Ekerö
Landskap:	Uppland
Arbetshandlingar:	2009-11-19, Ulf Oldaeus Arkitektkontor i samarb m Krister Berggren Byggkonsult AB 2009-11-30, dnr 433-09-31438 2010-03-19, dnr 433-10-3418, reng målning
Länsstyrelsens beslut:	
Byggherre/beställare:	Färingsö församling
Byggledare/konstruktör:	Krister Berggren Byggkonsult AB
Konsulter:	Ulf Oldaeus Arkitektkontor Misa Asp
Generalentreprenör:	Byggnadsfirma G Inslulander AB
Underentreprenör:	Fredrikssons Måleri AB Hagaringens Svets & Montage AB Orgel byggare Tomas Svenske AB
Entreprenör	Elmännen
Antikvarisk medverkan:	Stockholms läns museum genom Cecilia Pantzar
Byggnadstid:	Februari - maj 2010
Antikvarisk slutbesiktning:	20100504

Vy över kyrkorummets västra del före orgelbyte och läktarbyggnation. Lp20100540.

Bakgrund

Sånga kyrka härrör troligtvis från 1100-talet, men fick sitt nuvarande utseende efter om- och tillbyggnader under 1300-1400-talet. De äldsta delarna finns bevarade västerut, i tornet och långhusets norra och västra väggar. Tornets bottenvåning, ringkammaren, står i förbindelse med långhuset genom en spetsbågig öppning som tillkom i samband med valvslagningen av långhuset. Eventuellt föregicks den nuvarande öppningen av en mindre passage. Interiörens kalkmålningar kalkades över 1687. Vid restaureringen 1902 togs de åter fram.

Den nu utbytta orgeln nytillverkades för kyrkan 1965 av Grönlunds Orgelbyggeri, Gammelstad. I samband med att orgeln tillkom revs den gamla orgelläktaren i väster. Orgeln placerades mot långhusets nordvägg, västerut. Den gamla barockorgeln från 1797 flyttades till Skå kyrka, där den stod fram till den aktuella återflytten.

Församlingens önskan om att återföra den tidigare orgeln bottnar i både musikaliska och estetiska skäl. Orgelklangen i den moderna orgeln ansågs vara både hård och lite vass. Därtill var majoriteten enig om att orgeln vara misspydande för kyrkorummet. Byggnationen av läktaren grundar sig i att kallrasen innanför dörren är skadligt för orglar, vilket innebar att det inte heller var en lämplig placering för 1700-talsorgeln. Med läktarens tillkomst följde en omplacering av ett älderdomligt epitafium med stora kulturhistoriska värden. Epitafiet över kyrkoherde Bängst Tynson från 1584 är en av landets äldsta oljemålningar. I förgrunden syns prästen och hans familj samlade kring Kristus på korset och i fonden skymtar Svartsjö slott och Skå kyrka med omgivande landskap.

Orgel och läktare – kort historik

1682 Kyrkans första läktare uppfördes

1884 Orgeln från 1797, byggd av Petter Forsberg, flyttades från Lovö kyrka till Sänga kyrka

1902 Läktaren byggdes om med nya pelare och ny barriär och brunlaserades

1949 Läktaren utvidgades och omgestaltades med ny barriär av tresidig kontur, pärlsponten på läktarens undersida slätspacklades. Allt oljemålades i enlighet med orgelfasadens kulörer

1964 Läktaren togs bort och 1700-talsorgeln flyttades till Skå kyrka

1965 Ny orgel tillverkades av Grönlunds Orgelbyggeri, Gammelstad

Orgeln från 1965 var placerad i kyrkorummets nordvästra hörn. I samband med läktarbyggnationen avlägsnades västra delen av bänkfronten och det befintliga trägolvet byttes ut mot ett kalkstensgolv. Lp20100541.

Vy över kyrkrummets sydvästra del före läktarbyggnationen. Epitafiet över Bängt Tyneson syns till vänster om porten ut mot vapenhuset. Målningen hänger nu i koret. Lp20100542.

Utförda åtgärder

Väggytor

Befintlig orgel från 1964 forslades bort för fortsatt bruk i Polen. Väggytorna som blottades hade inte varit tillgängliga sedan orgelns tillkomst och avvek som gråa fält från det i övrigt ljusa kyrkorummet. Utöver enfärgat mörkgrå putsytor fanns även två avsnitt med äldre kalkmåleri. Putsen hade släppt på flera ställen, bland annat i anslutning till bemålade ytor. Konservator anlätades för en bedömning av skicket hos puts och måleri. Den gråa ytan hade en ytlig nedsmutsning, men bestod i grunden av en plastfärg. Plastfärgen påfördes sannolikt med rivningen av den tidigare läktaren och inflyttningen av orgeln. I samband med den senaste invändiga restaureringen vitmålades den aktuella väggytans puts, vilket gjort att det gråa fältet kom att helt följa den nu borttagna orgelns siluett. Konservatorn genomförde även provundersökningar för att studera eventuell förekomst av äldre puts- och färgskikt. Under den nuvarande putsen som tolkats vara från 1600-talet finns en äldre romansk puts bevarad. Färgfragment förekommer på denna puts, men är så knapphändiga att det sannolikt inte är möjligt att uttyda deras ursprungliga utbredning. Införande av kemankare i samma murverk innebär begränsade ingrepp i den medeltida putsen och murverket och påverkar inte eventuella kalkmålningar i särskilt hög utsträckning.

Väggytorna som frilades vid orgelbytet var målade med en gråaktig modern färg. Delar av bröstningen täcktes av färgen. I putsen iakttogs spår efter den tidigare läktartrappans utbredning. Den nya sammanfaller väl med den gamla. Lp20100543.

De grå putsytorna målades likt övriga väggytor i en ljus svagt bruten kalkfärg. Kalkfärgen är av fabrikatet Buttle restaureringskalk, bruten med pigment av obränd umbra och obränd terra. Framkommen bård med dekorativt måleri rengjordes, men förblev ändå betydligt mörkare än i övriga kyrkorummet. För att det framkomna partiet skulle ansluta bättre till helheten målades bottenfärgen med samma brutna kalkfärg som väggytan. Flera bristfälligt utförda putslagningar retuscherades för att smälta in i sammanhanget. Draperingen nedtill närmast trappan avvek från övrigt måleri genom bristande teknik och kulörval. De två västligaste fälten åtgärdades i sin helhet med ny bottenfärg. Den enfärgade väggytan närmast trappan lämnades enfärgad, men kompletterades med en bröstning av samma kulör som den anslutande draperingen. Västväggens bård var gråaktig och dekoren rekonstruerad med oskarpa konturer. Ytan rengjordes och bortfall lagades samt retuscherades. I övrigt lämnades bården orörd. Svickeln i anslutande hörn rengjordes och lagades likt västväggen.

*Tv. Västväggens bård som till stor del var rekonstruerat alternativt hårt restaurerat måleri.
Th. Nordväggens bård var något mer välbevarad, men den anslutande draperimålningen från 1902 var bättrad med avvikande kulörer och bristande teknik. Lp20100544 och Lp20100545.*

Läktaren täcker återigen delar av det nordvästra hörnet. Den västligaste bänkkraden återmonterades, vilket innebär att ombyggnaden inte inverkar på antalet sittplatser. Bänkens baksida kläddes med den bänkfront som tidigare stod utmed mittgången. Lp20100538.

Nordväggen efter ombyggnad. Väggytorna närmast läktaren lämnades enfärgade, men ansluter nedtill med bröstning i samma bottenfärg som draperingen. Lp20100559.

Tv. Västväggen med den nybyggda läktartrappan. Bården rengjordes och lämnades i övrigt som tidigare. Notera det smäckra trappräcket i svartmålade smide. Th. Svickeln i samma hörn behandlades på samma vis. De grå enfärgade ytorna målades in i den ljusa väggfärgen. Kalkmåleriet rengjordes och lämnades utan retuschering. Lp20100561 och Lp20100546.

Trägolvet i nordvästra hörnet avlägsnades och sänktes lokalt under den nya läktaren för att ansluta till mittgångens något lägre golvnivå. Lp20100553.

Läktare och bänkinredning

I samband med läktaruppbyggnaden avlägsnades den västliga delen av bänkkvarterets barriär. På så vis förenades mittgången med golvytan närmast trappan. För att skapa en enhetlig yta av mittgången och den frilagda golvytan krävdes omläggning av trägolvet tillhörande norra bänkkvarteret. Det något förhöjda trägolvet sänktes och ersattes med kalksten av likartad kvalitet som mittgången. Ny sten var öländsk grå normalslipad kalksten av formatet 450 x 450 mm. Det nya golvet grundlades på tvättad ärtsingel och sattes i hydrauliskt kalkbruk, Jurakalk. Trappans spindel grundlades på en lägligt placerad grästen och vangstycket på ett gjutet betongfundament.

Läktaren vilar i framkant på fyra svagt koniska kvadratiska pelare av limmad björk. De yttre står på samma fundament som den tidigare läktaren. De inre närmast mittgången ansluter till trägolvet. Pelaren närmast nordväggen används för eldragning. Bärlinan i väster fästes i västväggen med sex kemankare. I norr kompletterades bärlinans yttre del med två kemankare och i söder med tre. Borrningen innebar fyra extra håltagningar, då underlaget inte var fullgott på alla utvalda lägen, två i norr och två i väster.

Läktaren byggdes för övrigt med virke av furu, synliga delar med hyvlad yta. Golvbrädor mäter 30 x 137 mm och panelbrädor 25 x 159 mm. Träbalustraden kompletterades med ett övre linoljebränt smidesräcke. För att göra fronten stötsäker förankrades den även med två golvbeslag av plattjärn, i norr respektive söder. Läktaren målades enhetligt i en varmgrå linoljefärg, zinkvit med grön umbra. Balustraden fick ett diskret guldblänk på övre delen av de breda spjalorna. Undertaket målades i en något ljusare grå och matt kulör av linoljeförstärkt limfärg. Läktargolv och trappsteg lämnades trärena för att istället såpskuras kontinuerligt.

Läktaren under uppbyggnad. Lp20100536.

Orgel

Den nygamla orgeln från 1797 placerades centralt på läktaren. Bälglådan och fläkten rymdes precis i den bakomvarande murnischen. Rördragningar mellan orgel och bälg förlades i en specialtillverkad rörlåda. Trampskydd för ledningarna utformades genom lösa lyftbara träsektioner. Den nya stegen till murnischen gjordes något mindre än tänkt och placerades i norr istället för söder.

Vindsdörren i murnischen tätades genom ilaskning och linsnöre. Dörrens baksida brandsäkrades med brandskyddsmålad mdf-skiva.

Nischen i långhusets västvägg fick ny funktion som plats för orgelns bälglåda. De två epitafierna konserverades och gavs ny placering. Det grå till höger hänger numera i sakristian medan det vänstra flyttades till Skå kyrka. Lp20100537.

Bälglådan står på plats i nischen. Rördragningen mellan orgel och låda löper i den bortre trälådan. Trästegen närmast i bild placerades slutligen till höger om rörlådan. Lp20100564.

Omflyttning av inventarier

Läktarens tillkomst medförde omflyttning av flera epitafier och målningar. Kyrkorummet har dock endast ett mycket begränsat antal möjliga väggytor för

upphängning, då merparten av interiören är utsmyckad med medeltida kalkmåleri. Kombinationen av ett stort antal målningar och brist på utrymme resulterade i att två objekt överfördes till Skå kyrka, begravningsvapnet över Stjernhielm och ett epitafie från 1750 över traktören i Drottningholm.

En av kyrkans klenoder, epitafiet från 1500-talet, omplacerades från långhusets sydvägg till korets nordvägg. För att ge rum åt epitafiet flyttades ett av två begravningsvapen. Begravningsvapnet över Johan Sylivus hänger kvar på samma plats medan vapnet över Stjernhielm som redan nämnts fick ny placering i Skå kyrka. Ytterligare några objekt förflyttades inom kyrkan. Ett ovalt epitafium över lagman Johan Sylvius och hans hustru som tidigare stod i västväggens nisch hängdes på sakristians sydvägg och ersatte en oljemålning. Oljemålningen ingår i en svit om tre målningar varav två hängde i klockrummet, tornets bottenvåning. Även den tredje gavs en plats i samma rum.

Inventarier

De två begravningsvapnen och tre epitafier, förflyttades till ateljé för konserveringsarbete. Konserveringen bestod främst av rengöring. Se konserveringsrapport.

Korets nordvägg före omflyttning av begravningsvapnen och 1500-talsepitafiet. Lp20100535.

Korets norra väggyta visade sig vara dekorerade med utgångspunkt från begravningsvapnets utbredning. Ytorna bakom vapnen var enfärgat vita. Lp20100552.

Vy över koret efter omhängning av epitafiet som syns till höger på väggen. Begravningsvapnet över Sylvius hänger kvar på samma plats som tidigare. Vapnet över Stjernhielm flyttades till Skå kyrka. Lp20100563.

Epitafiet fick ny lyster efter konservering och pryder nu sakristians sydvägg. Lp20100557.

Begravningsvapnet över familjen Stjernhielm och epitafiet över traktören i Drottningholm får ny placering i Skå kyrka. Lp20100555.

Övrigt

I samband med omdragning av elen avlägsnades ledningar i den västliga ringkammaren. Hål i putsen efter kabelinfästningar lagades med kalkbruk och målades in i en ljus kalkfärg.

Elförsörjning till bänkvärmare förnyades i sin helhet. Befintliga ledningar var av hög ålder och dragna i det dolda utrymmet mellan bänkkvarteren och kyrkans väggar. Samtliga ledningar löper ner till elcentralen via golvet just öster om predikstolens trappa. I söder kunde nya ledningar föras in längs med väggen via befintliga små luckor i golvnivå. Problem uppstod vid överföringen till elcentralen. Befintligt kabelrör beläget i mittgången var i bänkdelen inbyggt i frontens sockelparti. Ny dragning av denna sträcka inväntar kommande golvarbeten i koret. På norra sidan lösgjordes en överliggande bräda invid väggen. I utrymmet placerades en kabelränna i vilken nya ledningar drogs. Befintliga installationer lämnades kvar, då de inte var möjliga att avlägsna utan större ingrepp i bänkarna.

Infravärmarna i tornets ringkammare är ett främmande inslag i kyrkorummet. Utrymmet påverkas av kallras från både fönster och port. Ett tänkbart och mer passande alternativ till värmekälla vore exempelvis att montera en radiator under fönstret. En åtgärd diskuterades men en slutgiltig förändring sköts för närvarande på framtiden.

På läktaren placerades en fristående specialtillverkad nothurts på hjul. Ny belysning kommer att anordnas i samråd med arkitekten.

Ringkammaren före åtgärd av putsskador till följd av äldre ledningsdragningar. Utbyte av den något malplacerade infravärmen sköts på framtiden. Lp20100551.

Avvikelser från arbetshandlingar

- trägolv i anslutning till den nya trappan belades med kalksten
- löst material under det tidigare trägolvet sögs bort
- rengöring och retuschering av tidigare dolt kalkmåleri
- rengöring och målning av nedsmutsad väggyta på nord- och västväggen
- infästning av två kemankare i nordväggen
- omdragning av el

Iakttagelser under restaureringen

Golvyta i långhusets nordvästra hörn

För att skapa utrymme för grundläggning av trappa och ett stabilt underlag för det nya stengolvet avlägsnades löst material från den berörda golvytan i långhuset nordvästra hörn. Materialet forslades bort maskinellt genom sugning. Målsättningen var att avlägsna material ner till en nivå på ca 30 cm under det befintliga stengolvet. För att uppnå detta djup krävdes borttagande av omkring 10 cm material över hela ytan. På grund av missförstånd avlägsnade något mer än tänkt på en begränsad yta närmast nordväggen. Just i detta område påträffades flera skelettdelar från människa. Både käkben och lärben låg samlade på en liten yta av ca en halv kvadratmeter, vilket tyder på att det inte rörde sig om en orörd grav. Skelettdelarna beskrivs närmare nedan, under rubriken *Osteologi*.

I anslutning till befintligt golv framkom söderut rester av långhusets tidigare grå kalkstensgolv. Stengolvet låg på en lavad stenläggning av mindre oregelbundna gråstenar. Stora delar av den övriga frilagda golvytan bestod i övre skiktet av ett tjockt utfyllnadslager (1) av lös, torr, sandblandad silt, med frekvent inslag av kalkbruksklumpar, tegelbitar, småstenar och träbitar. I materialet fanns skelettdelar från människa, järnspikar, och en träbit med måleri. Under avlöste ett tunt lager ren sand. Därefter följde ett hårt packat material av fet mörkt gulbrun silt med stort inslag av förmultnat trä (3). I samma lager hittades flera knappnålar, typiska för att hålla ihop svepningar av de döda. Även de upphittade benen utmed nordmuren låg i detta lager. Både innehåll och sammansättning antyder att det rör sig ett gravläggningsmaterial och utgör troligtvis övre delen av kyrkans yngsta invändiga gravläggningsnivå.

Mitt på den frilagda golvytan framkom en stor sten som troligtvis har fungerat som grundläggning för den rivna läktartrappan. Stenen är belägen på det material som utgör den nedre nivån i schaktet.

Den undersökta golvytan inramas österut av en tegelmur, vars överkant sammanfaller med det tidigare kalkstensgolvet. Tegelmuren löper i nordsydlig riktning och avslutas med stötfog i båda riktningarna, dels mot nordväggen och dels mot stenläggningen som utgör grunden för det tidigare stengolvet. Ytterligare en tegelmur är synlig i det norra golvhålet, som är upptaget för att möjliggöra grundläggning för en av läktarens nya pelare. Detta muravsnitt löper i öst/västlig

riktning och utgår från den redan nämnda murdelen. Bägge tegelmurarna har putsade insidor och ingår som delmurar i en större murad konstruktion. Genom en översiktlig besiktning med ficklampa och lasermätare under det kvarvarande trögolvet kunde konstateras att den synliga murdelen är kopplad till ytterligare murdelar som tillsammans bildar ett rektangulärt rum. Rummet mäter 1,6 x 1,4 m med långsidan i nordsydlig riktning. Puts iakttogs även på murarna i norr och öster. Rummet är numera uppfyllt med bråte, men har troligtvis fungerat som gravrum/gravkammare från början. Det frilagda murkrönet i söder har ett urtag, sannolikt för en bjälke, med måtten 0,19 x 0,12 m. Murens tegelmaterial är av måtten 265-280 x 140 x 65-80 mm.

Vy över den öppnade golvytan i långhusets nordvästra hörn, sedd från sydöst. Lp20100554.

Samma golvyta sedd från väster. I schaktets bortre kant löper den nordsydliga tegelmuren som ingår i ett rektangulärt murat rum med utbredning österut. I mitten syns en stor sten som troligtvis utgjort fundamentet för den på 1960-talet rivna läktaren. Lp20100548.

Golvytan från norr. I profilen mot mittgången syns den äldre golvnivån av kalksten under den nuvarande cementgjutningen. Kalkstensplattorna är grundlagda på natursten. Ytan i övrigt hade inte kalkstengolvet bevarat. Lp20100549.

Tv. Till höger i bild syns den östvästliga tegelmuren i det förmodade gravrummet. Notera urtaget i murkrönet som troligtvis fungerat som upplag för en golvbjälke. Th. Epitafiet över traktören i Drottningholm från 1750 pryder Skå kyrka. Vid konserveringen återfick det brandskadade verket sitt forna ljusa ramverk. Lp20100547 och Lp20100556.

Söder om mittgången öppnades ytterligare en mindre yta i trägolvet för kontroll av grundläggningen för läktarens pelare. Det tidigare stengolvet var delvis bevarat även där. Här framkom även delar av en tegelmur som dock inte kunde följas vidare på grund av golvbjälkarnas utbredning. Golvbjälkarna tillhör grundläggningen för bänkkvarteren från 1949.

Den tidigare golvnivån var troligtvis i bruk fram till den stora ombyggnaden invändigt. Då både bänkkvarter och läktare byggdes om.

Osteologi

Skelettdelarna består av tre ben från armar och bäcken, samtliga från kvinna.

Käken är troligtvis från en man. Det rör sig alltså om minst två individer, men det kan vara fler, då det inte är säkert att armar och bäcken härrör från samma kvinna. Käkens kindtänder är hårt slitna. Bäckbenet har spår efter någon slags inflammation.

Skelettdelar:

Vänster arm, överarmsben –humerus

- Höger arm, strålben – radius
- Höger del av bäcken- coxae
- Underkäke – mandibula

Spår efter äldre läktare

Väggytorna i det tillfälligt frilagda nordväst hörnet bar spår efter den tidigare läktartrappans utbredning. Märken i putsen visade var den nu rivna trappan hade anslutit mot väggen.

Den sneda linjen visar den tidigare trappans ungefärliga utbredning. Skiss.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Ombyggnationen genomfördes enligt gällande arbetshandlingar, med undantag för ovan redovisade avvikelser. Efter ett mellanspel på drygt 40 år har kyrkorummet åter en läktare i väster. Läktaren är numera skräddarsydd för den återförda 1700-talsorgeln. Den slutliga marginalen till valvkappan blev slutligen 3 cm. För att få tillräcklig takhöjd kom konstruktionen att inverka något på öppningen mot ringkammaren och löper även delvis över sydportalens stickbågiga smyg.

Kyrkan har återfått en klenod i 1700-talsorgeln, men samtidigt förlorat den för kyrkan specifikt utformade 1960-talsorgel. Den gröna storslagna orgeln har sedan lång tid uppfattats som en främmande fågel i kyrkorummet. Dess tilltagna utbredning i det nordvästra hörnet har onekligen haft en betydande inverkan på interiören. Både storlek och placering bidrog till att skapa obalans i kyrkorummet. Den nya läktaren med en centralt placerad orgel anknyter till den mittaxel som är kännetecknande för långhuset. Läktarens uppåtsträvande formspråk och den ljusa färgskalan som ansluter till valv och väggar bidrar till att tillägget uppfattas som en självklar och integrerad del av kyrkorummet.

Kyrkan före ombyggnad. Lp20100539.

Kyrkan efter ombyggnad. Lp20100562.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

Minnesanteckningar från samråd 20090525

Programhandling för nedmontering, flyttning och återuppsättning av orgel från Ska kyrka till Sänga kyrka. Orgel byggare Tomas Svenske AB. 20091118

Protokoll för byggmöte 1 20100122

Undersökningsrapport väggparti bakom demonterad orgel. Konservator Misa Asp. 20100128

Protokoll för byggmöte 1 20100204

Protokoll för kontroll 20100217

Förteckning över material 20100319

Förteckning över företag och medarbetare 20100319

Protokoll för syn 20100408

Minnesanteckningar för syn 20100415